

Bruselj, 3. marec 2022
(OR. en)

6784/22

POLCOM 7
COMER 26
WTO 32

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 1. marec 2022

Prejemnik: generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-
MIKKELSEN

Št. dok. Kom.: COM(2022) 74 final

Zadeva: POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU
Pregled področja uporabe Uredbe (EU) št. 654/2014 Evropskega
parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 74 final.

Priloga: COM(2022) 74 final

Bruselj, 1.3.2022
COM(2022) 74 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Pregled področja uporabe Uredbe (EU) št. 654/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z
dne 15. maja 2014**

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Pregled področja uporabe Uredbe (EU) št. 654/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014

1. UVOD

Uredba (EU) št. 654/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 (v nadaljnjem besedilu: uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine) določa pravila in postopke za učinkovito in pravočasno uveljavljanje pravic Unije v okviru mednarodnih trgovinskih sporazumov, s ciljem varstva ekonomskih interesov Unije¹. Leta 2021 je bilo področje uporabe uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine posodobljeno, da bi se zagotovile dodatne možnosti za ukrepanje Unije pri spoprijemanju z obstoječimi izzivi ter da bi se povečali učinkovitost in doslednost Uredbe².

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine zdaj omogoča Uniji, da začasno prekine ali prekliče koncesije ali druge obveznosti iz Sporazuma Svetovne trgovinske organizacije (STO) in drugih mednarodnih trgovinskih sporazumov EU v naslednjih okoliščinah:

- pri uveljavljanju pravic Unije v okviru trgovinskega sporazuma, kadar ga tretja država krši bodisi po ugodnem izidu za Unijo v trgovinskem sporu bodisi kadar je poskus Unije, da bi dosegla zavezujočo rešitev trgovinskega spora, neuspešen iz razlogov, ki niso v pristojnosti Unije; ter
- pri izravnavanju obveznosti Unije v okviru trgovinskega sporazuma in v skladu z njim, kadar tretje države uvedejo zaščitni ukrep ali pa enostransko spremenijo tarifne koncesije ali zaveze glede storitev, iz katerih izhajajo ugodnosti Unije.

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine pooblašča Komisijo, da v teh okoliščinah sprejme, spremeni, začasno prekine in razveljavi ukrepe trgovinske politike. Pred nedavno spremembo uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine so ukrepi trgovinske politike, ki bi se lahko sprejeli z izvedbenimi akti, zajemali le ukrepe v zvezi z blagovno menjavo in dostopom do javnih naročil. S spremembo iz leta 2021 so bile te možnosti razširjene na ukrepe v zvezi s trgovino s storitvami in nekaterimi trgovinskimi vidiki pravic intelektualne lastnine. Komisija sprejme izvedbene uredbe po postopku pregleda in, po potrebi, zbiranju informacij z ustreznimi deležniki.

2. ZAHTEVA PO PREGLEDU

Člen 10 uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine določa, da Komisija pregleda področje uporabe Uredbe, pri čemer upošteva zlasti ukrepe trgovinske politike, ki bi lahko bili sprejeti, in njeno izvajanje. Pregled bi se moral osredotočiti tudi na dodatne

---

¹ Uredba (EU) 654/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o izvrševanju pravic Unije za uporabo in uveljavljanje pravil mednarodne trgovine (UL 189, 27.6.2014, str. 50).

² Uredba (EU) 2021/167 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o spremembi Uredbe (EU) št. 654/2014 o izvrševanju pravic Unije za uporabo in uveljavljanje pravil mednarodne trgovine (UL L 49, 12.2.2021, str. 1).

ukrepe trgovinske politike za začasno prekinitev koncesij ali drugih obveznosti na področju trgovinskih vidikov pravic intelektualne lastnine.

Pregled je treba izvesti najpozneje eno leto po 13. februarju 2021, Komisija pa o svojih ugotovitvah poroča Evropskemu parlamentu in Svetu.

Prejšnji pregledi Uredbe so bili opravljeni v letih 2017 in 2019³.

Obdobje, ki se zdaj pregleduje, zajema obdobje po zadnjem pregledu (2019), tj. od decembra 2019 do tega datuma. Kar zadeva spremembo iz leta 2021, obdobje pregleda traja od 13. februarja 2021 (datum začetka veljavnosti spremembe) do tega datuma.

3. PREGLED PODROČJA UPORABE, UKREPOV TRGOVINSKE POLITIKE TER IZVAJANJA UREDBE O UVELJAVLJANJU PRAVIL MEDNARODNE TRGOVINE

3.1. Področje uporabe Uredbe

Člen 3 uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine določa posebne okoliščine, v katerih se uporablja uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine in v katerih se lahko Unija odzove z ukrepi trgovinske politike. S spremembo iz leta 2021 je bilo prvotno področje uporabe dopolnjeno z dodatnimi okoliščinami, kot je predstavljeno v nadaljevanju.

3.1.1. Člen 3, točki (a) in (b): po zavezujoči obravnavi trgovinskega spora v korist Unije

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine se uporablja, kadar je postopek za reševanje sporov v STO (*člen 3, točka (a)*) ali v zvezi z drugimi mednarodnimi trgovinskimi sporazumi (*člen 3, točka (b)*) privedel do zavezujoče obravnave trgovinskega spora in daje Uniji pravico do uveljavljanja zaradi neizvajanja tožene stranke. Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine se torej uporablja po zavezujoči rešitvi spora v korist Unije.

V obdobju, ki je predmet pregleda, se je uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine v takih okoliščinah uporabila enkrat. Unija je leta 2020 uvedla ukrepe trgovinske politike za uvoz nekaterih izdelkov s poreklom iz Združenih držav Amerike kot ukrep uveljavljanja v zvezi z obravnavanim sporom STO o subvencijah proizvajalcu zrakoplovov Boeing⁴. Ukrepi so bili uvedeni aprila 2020, po sprejetju poročila pritožbenega organa, ki potrjuje neskladnost Združenih držav Amerike v sporu STO in arbitražo STO na ravni protiukrepov. V poročilu pritožbenega organa je bilo potrjeno, da so subvencije Združenih držav Amerike za družbo Boeing še naprej povzročale znatno škodo družbi Airbus.

³ POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Pregled področja uporabe Uredbe (EU) št. 654/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014, [COM/2019/639 final](#); POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Začetni pregled področja uporabe uredbe o uveljavljanju pravic, [COM/2017/0373 final](#).

⁴ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/1646 z dne 7. novembra 2020 o ukrepih trgovinske politike v zvezi z nekaterimi izdelki iz Združenih držav Amerike po obravnavi trgovinskega spora v okviru dogovora Svetovne trgovinske organizacije o reševanju sporov (UL L 373, 9.11.2020, str. 1). Združene države Amerike – Ukrepi, ki vplivajo na trgovino z velikimi civilnimi zrakoplovi – druga pritožba (DS353).

Za namene uvedbe protiukrepov je Komisija v skladu z uredbo o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine izvedla zbiranje informacij o predhodnem seznamu izdelkov iz Združenih držav Amerike, v zvezi s katerimi bi Unija lahko sprejela protiukrepe⁵.

Unija je julija 2021 začasno prekinila uporabo uvedenih ukrepov za obdobje petih let⁶. Namen začasne prekinitve je, da se obema stranema omogoči nadaljevanje razprav o uresničitvi njunih namer glede financiranja, raziskav in razvoja finančnih sredstev ter posebne podpore velikim civilnim zrakoplovom⁷.

Uporaba uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine v tem primeru je bila glavni dejavnik za ugoden potek primera. Šele po uvedbi ukrepov EU za uvoz iz Združenih držav Amerike, ki so že izvedle daljnosežne ukrepe uveljavljanja proti Uniji na podlagi spora STO v zvezi z Airbusom, je bilo mogoče ponovno vzpostaviti zadostno ravnovesje in vzajemnost. To je ustvarilo ustrezno okolje za nadaljnje konstruktivno sodelovanje in dosedanje rešitev.

Omejeno uporabo Uredbe na podlagi razlogov iz člena 3, točki (a) in (b), v obdobju pregleda je mogoče pripisati postopkovnim fazam tekočih trgovinskih sporov. Faza uveljavljanja je zelo napredna faza trgovinskega spora, do katere pride le malo primerov, saj se jih večina reši že veliko prej⁸. Po drugi strani pa ni mogoče izključiti, da lahko sam obstoj instrumenta in možnost ustreznega uveljavljanja pravic Unije odvrta delujeta na tretje države, saj omejujeta njihov interes za neskladnost po uspešnem sodnem postopku v korist Unije, ali celo na neupoštevanje zavez teh držav v okviru trgovinskega sporazuma.

3.1.2. Člen 3, točki (aa) in (ba): če je rešitev trgovinskega spora onemogočena

Ti razlogi so bili uvedeni s spremembo iz leta 2021. Podobni so tistim iz točke 3.1.1, saj se nanašajo na uveljavljanje pravic EU na podlagi trgovinskih sporov, vendar se nanašajo posebej na onemogočenje postopka za reševanje sporov.

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine je bila prvotno zasnovana ob predpostavki, da je vzpostavljen v celoti delujoč postopek za reševanje sporov, ki vodi do končne in zavezujoče obravnave spora. Vendar v položajih, v katerih nasprotna stranka Unije v sporu ni sodelovala in je preprečila postopek, ki bi privedel do zavezujoče in izvršljive odločbe, cilja Uredbe, ki je zaščititi interese Unije, tako da se Uniji zagotovijo instrumenti, potrebni za učinkovit in hiter odziv na nezakonite ukrepe tretjih držav, ni bilo mogoče doseči. Za reševanje teh izzivov je Komisija predlagala posodobitev uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine, ki je bila nato spremenjena leta 2021.

---

⁵ Spor z družbo Boeing v okviru STO: EU je izdala predhodni seznam izdelkov iz Združenih držav za morebitne protiukrepe; https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_19_2162.

⁶ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1123 z dne 8. julija 2021 o začasni prekinitvi ukrepov trgovinske politike v zvezi z nekaterimi izdelki iz Združenih držav Amerike, uvedenih z Izvedbeno uredbo (EU) 2020/1646, po obravnavi trgovinskega spora v okviru dogovora Svetovne trgovinske organizacije o reševanju sporov (UL L 243, 9.7.2021, str. 43).

⁷ [EU in ZDA odločno bliže končanju spora o zrakoplovih](#).

⁸ Glej [pregled primerov aktivnega reševanja sporov v EU](#) z dne 10. decembra 2021, ki je na voljo na spletišču GD TRADE.

Posebne okoliščine uporabe so naslednje:

- i. Kar zadeva trgovinske spore STO, se uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine uporablja po razpošiljanju poročila odbora STO, ki v celoti ali delno potrjuje zahteve Unije, če je bila vložena pritožba v skladu s členom 17 Dogovora STO o reševanju sporov, vendar je ni mogoče zaključiti, ker pritožbeni organ ne deluje in se tretja država ne strinja z začasno arbitražo v zvezi s pritožbami v skladu s členom 25 Dogovora STO o reševanju sporov.

To spremembo je sprožilo to, da pritožbeni organ STO zdaj ne deluje. Kot je znano, pritožbeni organ STO zdaj ne deluje, ker Združene države Amerike onemogočajo imenovanje novih članov pritožbenega organa. Pritožbeni organ STO ne more obravnavati pritožb, vloženi po 11. decembru 2019, in ne obravnava več pritožb, ki so bile vložene prej, vendar niso bile zaključene do začetka leta 2020. Zato obstajajo okoliščine, ki Uniji omogočajo, da v sporih STO, ki so onemogočeni po pritožbi, sprejme ukrepe uveljavljanja, razen če je v skladu s členom 25 Dogovora STO o reševanju sporov dosežen dogovor o pritožbenem pregledu.

Sprememba poleg tekočih prizadevanj Unije za rešitev krize zagotavlja zaščitni ukrep. Unija je pripravila večstranski začasni sporazum, katerega cilj je čim bolj posnemati pritožbeni mehanizem STO z arbitražnimi postopki iz člena 25 Dogovora STO o reševanju sporov⁹. Sporazum med drugim ohranja zavezujoč dvostopenjski mehanizem STO za reševanje sporov. Več drugih članic STO se je pridružilo sporazumu, ki ostaja odprt za preostale članice na prostovoljni osnovi in tudi *ad hoc* za namene posebnih sporov.

- ii. Kar zadeva trgovinske spore v okviru drugih trgovinskih sporazumov EU, vključno z regionalnimi ali dvostranskimi sporazumi, se uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine uporablja, če obravnava ni mogoča, ker tretja država ne sprejme ukrepov, ki so potrebni za učinkovit postopek za reševanje sporov, med drugim tako, da obravnava neupravičeno razteguje, kar velja za nesodelovanje v postopku.

Taka tveganja onemogočanj so bila ugotovljena v pregledu uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine iz leta 2019. Če na primer druga stranka ne bi imenovala arbitra in ni vzpostavljen noben nadomestni mehanizem za tak položaj, Unija ne bi mogla doseči izvršitve zavezujoče odločbe.

V (razmeroma kratkem) obdobju pregleda se niso v celoti pojavile nobene take okoliščine, ki bi privedle do uporabe uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine, kakor je bila spremenjena. Vendar je bila v nekaterih primerih predvidena uporaba spremenjenega instrumenta, zgolj možnost njegove uporabe pa je morda pomenila potrebno spodbudo za zadevno tretjo državo, ki je omogočila zavezujočo rešitev spora STO.

V zvezi z nerešenimi spori je neobstoj prakse delno posledica dejstva, da je večstranski začasni sporazum na voljo in se uporablja ter da se lahko v drugih primerih stranke *ad hoc* dogovorijo o arbitraži v zvezi s pritožbami. Poleg tega je neobstoj aktivne prakse

---

⁹ [Začasni sporazum o arbitraži v primeru pritožb za spore v okviru STO začne veljati.](#)

prav tako povezan s postopkovno fazo nerešenih sporov, saj mora spor doseči določeno fazo, da bi se uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine lahko začela uporabljati.

3.1.3. Člen 3, točka (c): izravnalni ukrepi kot odziv na zaščitni ukrep tretje države

Drug položaj, v katerem se uporablja uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine, zajema izravnalne ukrepe, kadar tretja država uvede zaščitni ukrep in Sporazum STO o zaščitnih ukrepih (člen 8) ali pravila o zaščitnih ukrepih iz drugih sporazumov Unije dajejo Uniji pravico do ponovnega izravnavanja.

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine je bila v ta namen skupno uporabljena dvakrat, enkrat tudi v obdobju pregleda. Prvi primer se nanaša na odziv Unije na uvozne dajatve na jeklo in aluminij, ki so jih Združene države Amerike uvedle leta 2018¹⁰. Drug primer se nanaša na podoben odziv Unije na povezane uvozne dajatve na izdelke iz jekla in aluminija, ki so jih Združene države Amerike uvedle leta 2020¹¹. V obeh primerih je Unija uvedla izravnalne ukrepe v obliki dodatnih uvoznih tarif za številne izdelke s poreklom iz Združenih držav Amerike. S postopkovnega vidika je sprejetje izvedbenih aktov, s katerimi so bili uvedeni izravnalni ukrepi, v prvem primeru trajalo približno dva meseca, v drugem primeru pa en mesec, v skladu z roki iz Sporazuma STO.

V obdobju pregleda se je uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine pozneje uporabljala tudi za začasno prekinitvev teh izravnalnih ukrepov, in sicer dvakrat v letu 2021¹². Z začasno prekinitvijo so bili zagotovljeni potrebni pogoji za Unijo in Združene države Amerike, da pospešijo svoje tekoče sodelovanje, vključno z odpravo zadevnih tarif¹³. Zdjaj se izravnalni ukrepi ne uporabljajo.

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine je zagotovila, da se je Unija lahko hitro odzvala na zaščitne ukrepe Združenih držav Amerike in zaščitila ekonomske interese Unije ob dveh pomembnih priložnostih. Poleg tega je razpoložljivost odziva Unije prispevala k nenehnim prizadevanjem za rešitev temeljne zadeve. Začasna prekinitvev aktivnih izravnalnih ukrepov je bila ključna za odpravo tarif Združenih držav Amerike. Zato je mogoče ugotoviti, da se je uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine izkazala za bistveno in je bila za Unijo pomembno orodje za uspešno obravnavo tarif Združenih držav Amerike za jeklo in aluminij.

---

¹⁰ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/724 z dne 16. maja 2018 o nekaterih ukrepih trgovinske politike v zvezi z nekaterimi izdelki s poreklom iz Združenih držav Amerike (UL L 122, 17.5.2018, str. 14) in Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/886 z dne 20. junija 2018 o nekaterih ukrepih trgovinske politike v zvezi z nekaterimi izdelki s poreklom iz Združenih držav Amerike in spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2018/724 (UL L 158, 21.6.2018, str. 5).

¹¹ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/502 z dne 6. aprila 2020 o nekaterih ukrepih trgovinske politike v zvezi z nekaterimi izdelki s poreklom iz Združenih držav Amerike (UL L 109, 7.4.2020, str. 10).

¹² Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/866 z dne 28. maja 2021 o začasni prekinitvi nekaterih ukrepov trgovinske politike, uvedenih z Izvedbeno uredbo (EU) 2018/886, v zvezi z nekaterimi izdelki s poreklom iz Združenih držav Amerike (UL L 190, 31.5.2021, str. 94–95). Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/2083 z dne 26. novembra 2021 o začasni prekinitvi ukrepov trgovinske politike, uvedenih z izvedbenima uredbama (EU) 2018/886 in (EU) 2020/502, v zvezi z nekaterimi izdelki s poreklom iz Združenih držav Amerike (UL L 426, 29.11.2021, str. 41).

¹³ [Skupna izjava EU in ZDA z dne 31. oktobra 2021](#); [izjava Evropske unije z dne 31. oktobra 2021](#);

3.1.4. Člen 3, točka (d): sprememba koncesij ali obveznosti

Zadnji položaj, v katerem se lahko uporabi uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine, so primeri, v katerih članica STO enostransko spremeni koncesije v skladu s členom XXVIII Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz leta 1994 (GATT 1994) ali obveznosti iz člena XXI Splošnega sporazuma o trgovini s storitvami (GATS), kadar v zvezi z blagom niso bile dogovorjene nobene kompenzacijske prilagoditve in se, kar zadeva storitve, kompenzacijske prilagoditve ne izvršijo v skladu z ugotovitvami arbitraže v skladu s členom XXI GATS.

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine se je prvotno uporabljala le v okoliščinah v zvezi s členom XXVIII GATT 1994. S spremembo iz leta 2021 je bila določba dopolnjena z okoliščinami v zvezi s členom XXI GATS. Dodatek je logičen in utemeljen glede na podobnosti med obema vrstama okoliščin.

V obdobju pregleda ni bilo nobenega takega primera. Prav tako ni bilo znakov, da je določena članica STO nameravala spremeniti koncesije ali obveznosti brez pogajanj o kompenzacijskih prilagoditvah. Uredba bi lahko imela odvrtačilni učinek, ker že njen sam obstoj dokazuje, da je Unija pripravljena in dobro opremljena za učinkovito uveljavljanje svojih pravic do izravnave v skladu z navedenimi določbami.

3.2. Ukrepi trgovinske politike

V členu 5 uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine so navedeni morebitni ukrepi trgovinske politike, ki jih Unija lahko uporabi v okoliščinah, opredeljenih v točki 3.1. Seznam prvotno določa naslednje:

- (a) „Člen 5(1), točka (a): začasno prekinitev tarifnih koncesij in uvedbo novih ali višjih carinskih dajatev;
- (b) Člen 5(1), točka (b): uvedbo ali zvišanje količinskih omejitev na uvoz ali izvoz blaga;“ ter
- (c) „Člen 5(1), točka (c): začasno prekinitev koncesij na področju javnih naročil“.

S spremembo iz leta 2021 je bil seznam razširjen na:

- (a) „Člen 5(1), točka (ba): začasno prekinitev obveznosti v zvezi s trgovino s storitvami in uvedbo omejitev za trgovino s storitvami;“ za to velja obvezna prednostna razvrstitev/hierarhija korakov. Komisija bi morala pred prehodom v naslednjo kategorijo pregledati vsako kategorijo in ugotoviti, da ukrepi niso mogoči. Prva kategorija so storitve, za katere obstaja dovoljenje na ravni Unije. Za drugo kategorijo obstaja obsežna zakonodaja Unije. Za tretjo je zbiranje informacij pokazalo najmanjši poseg v nacionalno zakonodajo.
- (b) „Člen 5(1), točka (bb): začasno prekinitev obveznosti v zvezi s trgovinskimi vidiki pravic intelektualne lastnine, ki jih je dodelila institucija ali agencija Unije in veljajo po vsej Uniji, pa tudi uvedbo omejitev glede varstva pravic intelektualne lastnine ali njihovega komercialnega izkoriščanja, ko gre za imetnike pravic, ki so državljani zadevne tretje države.“ Ta vrsta možnosti v veliki meri ustreza prvemu hierarhičnemu koraku, ki se uporablja za storitve.

Razpoložljivost ukrepov v zvezi s storitvami in pravicami intelektualne lastnine od februarja 2021 je znatno izboljšala instrument in povečala zmožnost Unije, da uveljavlja svoje pravice v okviru trgovinskih sporazumov v več pogledih:

- izboljšuje učinkovitost instrumenta za uveljavljanje, tudi s pomembnim odvračilnim učinkom na nezakonita dejanja tretjih držav;
- ustreza potrebam sodobnih in na znanju temelječih gospodarstev;
- upošteva pomen storitev in pravic intelektualne lastnine v mednarodni trgovini;
- zagotavlja verodostojnost Unije pri pogajanjih o varstvu imetnikov pravic v tujini;
- dokazuje, da je Unija odločena v celoti uveljavljati pravice, ki jih ima v okviru trgovinskih sporazumov, vključno s krepitvijo učinkovitosti uveljavljanja obveznosti z navzkrižnim povračilnim ukrepanjem.

Vsi trije primeri uporabe uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine v celoti, tudi v obdobju pregleda, so vključevali ukrepe trgovinske politike v obliki dodatnih carin na uvoz blaga v Unijo. Ukrepi so bili sorazmerni in skladni s škodo, ki so jo povzročili ustrezni ukrepi tretje države (v tem primeru Združenih držav Amerike). Uporaba uvoznih dajatev se je izkazala za učinkovito pri določanju cene za gospodarstvo Združenih držav Amerike in je bila dejavnik, ki je Združene države Amerike sčasoma spodbudil k spremembi njihovih ukrepov. Zato so vsi ukrepi iz uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine zdaj začasno prekinjeni, saj se ukrepi Združenih držav Amerike ne uporabljajo kot prej.

V obdobju pregleda ni bila uporabljena nobena od drugih možnosti iz člena 5. To je deloma posledica razmeroma kratkega obdobja po spremembi iz leta 2021, s katero so bile uvedene dodatne možnosti. Poleg tega, kot je navedeno zgoraj, je bila uporaba uvoznih dajatev na blago učinkovita. Hkrati se v obdobju pregleda ni pojavilo vprašanje navzkrižnega povračilnega ukrepanja¹⁴, zaradi česar bi se lahko upoštevali tudi protiukrepi, ki presegajo blago, na primer na področju trgovine s storitvami ali pravic intelektualne lastnine. V primeru Boeing so se ukrepi Združenih držav Amerike, ki so sprožili protiukrepe Unije, nanašali na blago na podlagi Sporazuma STO, Unija pa se je lahko učinkovito odzvala z ukrepi v zvezi z blagom. V primerih v zvezi z zaščitnimi ukrepi STO se ne bi bilo dovoljeno odzvati z ukrepi, ki niso bili sprejeti za blago po začasni prekinitvi obveznosti iz Splošnega sporazuma STO o carinah in trgovini. Zato preostale možnosti iz člena 5 uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine še niso preizkušene, vendar so na voljo za prihodnjo uporabo.

Nadaljnja razširitev ukrepov na področju trgovinskih vidikov pravic intelektualne lastnine

Razširitev področja uporabe možnih ukrepov na področju trgovinskih vidikov pravic intelektualne lastnine iz leta 2021 se načeloma lahko šteje za pomembno, vendar je njen obseg omejen. Določa ukrepe uveljavljanja v obliki omejitev varstva ali uporabe pravic intelektualne lastnine v komercialne namene, ki jih odobri institucija ali agencija Unije in veljajo po vsej Uniji, v zvezi z imetniki pravic, ki so državljani zadevne tretje države. To

¹⁴ Člen 22 Dogovora STO o reševanju sporov.

področje uporabe v veliki meri ustreza prvemu koraku hierarhije korakov, ki se uporabljajo za ukrepe v trgovini s storitvami. V praksi se zdaj lahko uporablja za geografske označbe, blagovne znamke EU, modele EU in rastlinske sorte. Ne določa na primer ukrepov uveljavljanja, ki bi vplivali na patente in avtorske pravice.

Komisija zdaj ocenjuje, da ni pravnih ali tehničnih ovir za nadaljnjo razširitev in da bi bila razširitev na splošno koristna. To bi povečalo učinkovitost in verodostojnost instrumenta za uveljavljanje, saj bi prispevalo k okoliščinam, v katerih bi Unija lahko učinkovito uveljavljala svoje pravice, kadar tretja država krši varstvo intelektualne lastnine, določeno v sporazumu EU, in je možnost sprejetja takih ukrepov v skladu z mednarodnim pravom že zagotovljena. To bi dodatno spodbudilo izpolnjevanje obveznosti tretje države, če bi ta tretja država kršila dogovorjeno zaščito.

Poleg tega so deležniki na splošno izrazili pozitivno mnenje glede ukrepov, ki presegajo sedanje področje uporabe uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine. V okviru javnega posvetovanja v zvezi s predlogom Komisije za instrument za odvrčanje od prisilnih ukrepov¹⁵ so bili deležniki vprašani zlasti o nadaljnjih ukrepih na področju trgovinskih vidikov pravic intelektualne lastnine. Opozorili so na občutljiva vprašanja (pomisleki glede postranske škode za podjetja v EU), priznali pa so tudi morebitne koristi (povečanje učinkovitosti in verodostojnosti).

Komisija pušča odprto možnost glede predložitve zakonodajnega predloga za posodobitev uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine v zvezi s tem in morebitnimi drugimi vidiki v prihodnosti. V tej fazi zakonodajni predlog ni primeren, saj je do zadnje spremembe uredbe prišlo nedavno.

Nedavni predlog instrumenta za odvrčanje od prisilnih ukrepov in posebni zakonodajni akt, za katerega se je Komisija zavezala, da ga bo predlagala Svetu in Evropskemu parlamentu, za izvrševanje sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom, bi lahko bila pomembna pri obravnavi nadaljnje prihodnje razširitve uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine.

Hkrati Komisija meni, da je treba še naprej spremljati in pregledovati različne ukrepe, ki so ji na voljo, in njihovo uporabnost. Tak pregled bi moral temeljiti na dejavnosti EU na področju reševanja sporov, na prihodnjih primerih uporabe in na drugih dogodkih, ki bi lahko vplivali na učinkovitost uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine v širšem kontekstu.

3.3. Izvajanje

Uredba se je izkazala za ustrezen in dovolj prožen instrument, kar se tiče postopka. Uniji je omogočila pravočasen in ustrezen odziv v primerih, ko je bila uporabljena. Uniji je omogočila, da se odzove v kratkih rokih za vzpostavitev in uveljavljanje pravic do izravnave v skladu s Sporazumom STO v letih 2018 in 2020. Podprla je tudi hitro in učinkovito ukrepanje, kadar je bilo to upravičeno zaradi nujnosti zadeve, in sicer pri začasnih prekinitvi tekočih ukrepov trgovinske politike (dvakrat leta 2021).

---

¹⁵ [Podrobni rezultati javnega posvetovanja](#); [Na poti k instrumentu EU za odvrčanje od prisilnih ukrepov](#);

4. ZAKLJUČEK

Uredba o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine se je doslej uporabila le nekajkrat, tako za uvedbo ukrepov v odziv na zaščitne ukrepe kot za uveljavljanje, pa tudi za začasno prekinitev takih ukrepov. Uresničila je svoje cilje ščitenja ekonomskih interesov Unije ter se izkazala za bistven in ustrezen instrument za odzivanje na ukrepe tretjih držav v posebnih okoliščinah. Čeprav je praksa omejena, je pokazala, da se je Unija sposobna hitro, učinkovito in odločno odzvati ter doseči pozitivne rezultate. Komisija meni, da ima sam obstoj instrumenta za uveljavljanje pozitiven in odvračilni učinek, poleg dosedanje omejene uporabe Uredbe v konkretnem primeru. Jasno kaže, da je Unija sposobna učinkovito uveljavljati svoje pravice v okviru trgovinskih sporazumov ali v primeru njihove kršitve. Zato instrumenta morda ni nujno treba pogosto uporabljati za ugotavljanje, ali ima učinek, ker je grožnja z njegovo uporabo že prinesla rezultate.

Komisija bo še naprej spremljala splošno uporabo in uporabnost uredbe o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine. Dopušča možnost nadaljnje posodobitve razpoložljivih ukrepov trgovinske politike ali okoliščin, ki bi lahko sprožili njihovo uporabo.